

The national revival of Ukraine sharply raises the problem of civic education of the individual. Of great importance in the system of work of pre-school educational institutions acquire historical-cultural, labor, moral and ethical, natural values that contain the environment of the region,

A conscious support to the progressive traditions of folk pedagogy, the legacy of outstanding teachers, and the modern conceptual foundations of civic education in Ukraine.

The construction of a new civil, democratic, humane, and legal society focused on high national and universal values, becomes relevant in the strategy of modern Ukrainian education. In view of this, the need to introduce a holistic system of civic education into the educational process of pre-school establishments becomes a necessary factor in modern educational reform.

As a result of the theoretical analysis of scientific sources, it is confirmed that one of the most pressing problems of pedagogical theory and practice is the search for new forms and methods of civic upbringing of preschool children that would meet modern social needs. In this regard, traditional and interactive forms and methods are defined and classified, which, based on a democratic style of interaction, aim at creating critical thinking, initiative, and creative activity in children.

It was established that the education of a citizen of a democratic society requires the creation of pedagogical conditions that would promote the development of the civic qualities of junior pupils, namely: use of folk art, traditions of the Ukrainian people; filling the content of the educational material with the civil component; raising the professional competence of primary education teachers in the field of civic upbringing of preschoolers; humanization and democratization of pedagogical interaction, aimed at providing a positive emotional state of children; an individual approach that involves the teacher's ability to see each child's personality, to recognize her right to her own views, hobbies, interests.

In the course of the study it was determined that the prognosis of the results of educational influence, ie, the civic education of preschool children, is an important condition for the effectiveness of civic education.

Key words: pedagogical conditions, civic education, citizenship, children of preschool age.

Стаття надійшла до редколегії 05.09.2018 р.

УДК 140.8 : [378.17 + 331.4]

Ольга Завидівська

Львівський державний університет фізичної культури (Львів)

ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ ЗДОРОВ'ЯОРІЄНТОВАНОГО ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-УПРАВЛІНЦІВ

Розглядаються загальні філософські основи здоров'яорієнтованого змісту професійної підготовки студентів-управлінців. Висвітлено основні напрямки навчання майбутніх менеджерів з урахуванням філософських ідей. Обґрунтовано філософські погляди і уявлення про природу людини та суспільства. Проаналізовано філософські аспекти здоров'яорієнтованого змісту навчання майбутніх менеджерів на основі постнекласичної методології. Визначено основні концептуальні положення змісту фахової підготовки студентів-управлінців на засадах здоров'язбережувального навчання. Йдеться про те, що професійна підготовка студентів-управлінців має сприяти формуванню у них орієнтованих на кожну людину, індивідуальних, більш високого рівня, здоров'яорієнтованих управлінських навичок.

Ключові слова: філософські основи, концептуальні засади, студенти-управлінці, професійна підготовка, здоров'яорієнтоване навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах сьогодення наукові знання про людину набувають іншої якості. Глибоке пізнання загальних законів природи і суспільства призвело до неминучого багаторічного подолання антропоцентризму і антропоморфізму як пережитків минулого [4]. Однак зараз, на нашу думку, набирає обертів зворотній процес. Все більше досліджень по своїй суті концентровано на антропологізацію і гуманізацію системи наукового пізнання [1]. Актуальними стають дослідження, що стосуються вивчення резервних можливостей людського організму як однієї з найзагальніших і найважливіших проблем сьогодення. Такий перехід в більшості науках відбувається стихійно. Як наслідок, ми спостерігаємо утворення незрозумілих, хаотичних об'єднань різних галузей і сфер знань. Такі утворення містять окремі частини багатьох наук у цілях розвитку тієї чи іншої форми буття і свідомості людини. Особливо це стосується науки про управління людиною.

Як показав досвід останніх десятиліть, у сфері менеджменту здоров'я усе більше відкривається глибина непізнаного. Брак наших знань у питаннях формування здоров'яорієнтованого мислення молоді ставить нові завдання і вимагає досліджень людського потенціалу у цьому концепті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вчені всього світу займаються вивченням проблем ефективного менеджменту, зокрема М. Мескон, Л. Якокка, Д. Грейсон, В. Хойер, П. Друкер та ін. Філософські, теоретичні та прикладні засади менеджменту вивчали А. Герасимчук, З. Тимошенко, С. Шейко, О. Кузьмін, О. Мельник та ін. Підвищення якості управління через розвиток індивідуальних навичок менеджерів розглядають у своїх працях В. Новак, Ю. Симоненко та ін. Розвиток людського й інтелектуального капіталів через ефективний менеджмент стали предметом досліджень О. Кошулько, О. Єрмоленко та ін. Вивченню компетентності менеджера, менеджменту людських ресурсів та самоменеджменту як соціальних технологій реалізації особистісного потенціалу менеджера присвятили свої праці В. Шепель, М. Лукашевич, М. Бурмака та ін. Стратегіям розвитку професійної індивідуальності, питанням психодіагностики у професії менеджера, питанням покращення якості управління персоналом присвячені праці О. Сергеєнкова, Г. Беседіна, В. Компанієць та ін.

Науковці Г. Апанасенко, В. Гетман, М. Носко, О. Дубогай, Н. Завидівська та інші вказують на брак у студентів спеціальних знань, переконань у необхідності дотримання здорового способу життя; І. Гущук, В. Єпіфанов, Є. Приступа, А. Цьось та інші підкреслюють, що сучасна молодь через брак знань не здатна обмежити вплив на власний організм руйнівних факторів, що призводять до втрати здоров'я.

Попри те, що на сьогодні наукою накопичено значний досвід у сфері управління та здоров'язбережувального навчання, недостатньо повно вивчено педагогічні технології у системі професійної підготовки студентів-управлінців для формування у них здоров'яорієнтованого мислення.

Мета статті – теоретично обґрунтувати необхідність здоров'яорієнтованого змісту професійної підготовки студентів-управлінців на основі ідей філософії. Для досягнення мети вирішувалися **завдання**: обґрунтувати філософські ідеї, погляди і уявлення про природу людини та суспільства; розкрити філософські аспекти здоров'яорієнтованого змісту навчання майбутніх менеджерів на основі постнекласичної методології; визначити основні концептуальні положення змісту фахової підготовки студентів-управлінців на засадах здоров'язбережувального навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Упродовж останнього століття проблема вивчення способів і механізмів управління людиною стає дедалі ширшою і міждисциплінарною [1; 3]. Як наслідок, ми спостерігаємо розвиток двох нових наукових напрямів, що виникли за останнє століття. Це онтогенетика, де людина розглядається як індивід, і персоналістика – вивчення людини як особистості. На сьогодні вирізняються два більш спеціальні вектори – вивчення людини як суб'єкта і як індивідуальності.

Філософське вчення про людину базується на розумінні того, що вивчення людини є складним процесом, що охоплює майже весь діапазон пізнання (від фізико-математичних наук до гуманітарних) [9]. У зв'язку з цим, філософія управління людськими ресурсами, на нашу думку, повинна спиратися на великий ряд спеціальних наук, багато з яких виникли лише в останнє десятиліття. Причому не у вигляді відокремлення того чи іншого філософського положення, а у формі теоретичного узагальнення наукових даних для відкриття загальних властивостей і закономірностей людського розвитку. Ось чому є сенс стверджувати, що постановка проблеми здоров'язбереження – це результат прогресу багатьох сфер природознавства, медико-біологічних і суспільно значущих наук.

На нашу думку, розуміння перспектив і стратегії досліджень у сфері менеджменту здоров'я тісно пов'язане з невирішеністю деяких проблем. По-перше, це вивчення сутності людської природи на абсолютно нових ідеях педагогічної науки. По-друге – фундаменталізація сучасних знань про людський розвиток.

На думку М. Скринника і З. Скринник [6] в історичному матеріалізмі розв'язується проблема антропогенезу і соціогенезу в їх єдності, проблема соціально-біологічних зв'язків. Нездарма зараз у центрі педагогічної науки знаходиться прагнення до цілісного наукового пізнання людини в єдності її фізичного, розумового та духовного розвитку, її природи і суспільних властивостей. З огляду на це, слід зазначити, що до сьогодні є актуальною класична праця К. Ушинського «Людина як предмет виховання» [8]. Одним із підзаголовків там звучить так: «Досвід педагогічної антропології».

Стан нашого здоров'я на сьогодні – це об'єктивна реальність, це те, що ми вже маємо, що вже відбулося. Що ж до фундаментального завдання менеджерів, то воно зводиться до забезпечення умов розвитку людини в умовах організації, де людина щодня задовольняє свої потреби, наприклад, бути здоровою [11]. Унікальну можливість для навчання здоров'язбережувального мислення студентів-управлінців, на нашу думку, дає єдність онтологічного і гносеологічного аспектів у системі їхньої професійної підготовки. Адже онтологічний аспект пов'язаний із пізнанням навколишнього світу, а гносеологічний – із освоєнням методології і отриманням навичок пізнання [7].

Здоров'язбережувальне навчання майбутніх управлінців з огляду на гносеологічний аспект має містити компоненти, що торкаються суб'єкта пізнання, сформованого на основі практики, і суб'єктивно виокремлені концептуальні форми відображення, утвердження в теорії менеджменту. У процесі формування здоров'яорієнтованої свідомості майбутніх менеджерів аналіз і синтез завжди поряд. Однак, потреба в синтезі виникає пізніше, а на початковому етапі поширенішим є аналіз. Кінцевим є досвід, що відображає такий філософський аспект як наступність у пізнанні.

Процес засвоєння студентами-управлінцями певних знань є вирішальним у виробленні готовності і здатності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації у майбутній професійній діяльності. В основі системи професійної освіти майбутніх менеджерів ми вбачаємо накопичення власного досвіду з питань здоров'язбереження [12].

Знання, розумові і рухові дії є єдиним цілим у процесі здоров'язбережувального навчання студентів-управлінців. Найбільш ефективним є самовдосконалення через усвідомлення необхідності бути здоровими, а ціль і потреба повинні змушувати майбутніх менеджерів думати не лише про власне здоров'я, а й про здоров'я підлеглих працівників. Йдеться не про відокремлення людини як суб'єкта і об'єкта історії від природи, не ігнорування людської природи як біологічного початку в людській організації, а про діалектичну єдність історії і природи [5]. Єдність в розвитку людини – це основа професійної підготовки майбутніх менеджерів з огляду на необхідність прийняття ними управлінських рішень, що впливатимуть на здоров'я людей.

Впровадження досягнень конкретних наук про людину у системі підготовки менеджерів ще не є на найвищому рівні. Інтеграційні процеси у змісті фахової підготовки студентів-управлінців не займають належного місця через те, що на сьогодні здійснено ще недостатній філософський аналіз понять у сфері наук про здоров'я. В основному увага філософів спрямована на поняття «людина», «людяність» і т. п. як історично класових (за своєю суттю) явищах відображення [10]. На нашу думку, цього недостатньо. Адже соціально-психологічний аспект менеджменту здоров'я передбачає активність особистості, повноцінне і творче її розкриття при взаємодії з іншими людьми. Здатність менеджерів до встановлення ефективних і гармонійних управлінських рішень, взаємовідносин в колективі значною мірою визначає соціальну адаптованість і психічне здоров'я особистості.

Виникає питання, чи можливо створити методичну систему навчання студентів-управлінців, що через зміст професійної підготовки менеджерів у вищих навчальних закладах породжуватиме нові категорії і новий зміст формування їхньої готовності до створення здоров'яорієнтованого середовища організації. Ми вважаємо, що таку систему фахового навчання майбутніх менеджерів можна створити, розглядаючи організацію здоров'язбережувального навчання у вищій школі з позиції постнекласичної методології.

Постнекласична наука пов'язана з пошуком форм и методів педагогіки для гуманізації процесу професійної підготовки майбутніх менеджерів. Серед об'єктів, що вивчає ця наука, особливе місце займають ті, що характеризуються як унікальні. Йдеться, в першу чергу, про людський фактор – медико-біологічні об'єкти, екосистеми і біосфера в цілому, явища біотехнології, генної інженерії, комп'ютерні мережі, системи штучного інтелекту. Під час вивчення різноманітних утворень і систем, першочерговими являються лише ті, що відображають гуманістичні цінності і мають безпосереднє відношення до людини. Такий підхід передбачає врахування найбільш вагомих для людини цінностей. Характерними рисами постнекласичної науки є: орієнтація на вивчення людини; цілісне сприйняття природи в динаміці; цілісність всіх наук і наукових понять для розвитку людського капіталу; об'єктами визнають складні системно організовані саморегулюючі системи, що перебувають в постійному еволюційному розвитку; порядок, що створюється із хаосу; дослідження людського фактору через міждисциплінарні програми з новою методологією організації і змісту навчання; згідно ідей постнекласичної науки чітко простежується об'єднання самих віддалених дисциплін у змісті професійної підготовки студентів-управлінців, а пріоритетом вивчення стає здоров'я людини. Культура здоров'я стає головною предметною сферою наукового пошуку [2; 6].

З позиції постнекласичної методології процес формування професійної готовності майбутніх менеджерів до створення здоров'яорієнтованого середовища організації виглядатиме як відкрита саморозвиваюча методична система, компонентою якої є сама людина. Ця система, на нашу думку, своїм історичним розвитком породжує нові змістовні категорії – ціль, зміст, методологічні підходи професійної підготовки майбутніх менеджерів. Реалізація, функціонування і впровадження відповідної педагогічної технології навчання студентів-управлінців залежатиме від їхніх життєвих цілей, переходом від одного типу саморегуляції до іншого, що доповнюватиметься сучасними течіями у сфері менеджменту [2; 3].

Стратегічною програмою-ціллю на кожному етапі навчання має стати розроблення і відтворення життєвих ідеалів та профілактичної місії всіх оздоровчих заходів. Цей ідеал повинен бути своєрідним дзеркалом для здійснення майбутніми менеджерами практичних дій для поліпшення якості життя людей в умовах організації.

На нашу думку, сучасна педагогічна парадигма розвитку фахової підготовки студентів-управлінців має органічно включати в себе концепцію ноосферної освіти як нової фундаментальної основи цієї системи освіти в цілому. Чинником переходу до концепції ноосферизму в системі фахової підготовки студентів-управлінців повинен стати педагогічний вияв переходу біосфери в ноосферу, що має знайти своє відображення в конкретній зміні місця такого явища як здоров'язбереження в системі освіти майбутніх менеджерів. Ноосферна педагогічна парадигма повинна визначати випереджувальний характер процесу формування готовності студентів-управлінців до створення здоров'яорієнтованого середовища організації у майбутньому. Підсумовуючи здійснений аналіз змісту навчальних планів і програм підготовки студентів-управлінців, нами визначено основні концептуальні положення, що мають слугувати базисом педагогічної технології їхньої фахової підготовки (табл. 1).

Ідеал життя без хвороб вимагає певної поведінки, способу життя, харчування, ставлення до самого себе, правильно організованих умов праці і дозвілленої діяльності. Ураховуючи все це, стає очевидним, що цілі здоров'язбереження повинні передбачати різну глибину рефлексії студентів-управлінців щодо власної пізнавальної діяльності. Методологія класичної системи професійного навчання освіти студентів-управлінців у вищих навчальних закладах абстрагується від діяльнісної природи суб'єкта, некласична методологія використовує цю природу, постнекласична – наповнює її соціокультурним контекстом [2; 4].

Суттєвими характеристиками професійної майстерності сучасного менеджера у рамках постнекласичної методології мають стати: вміння пізнавати свій організм; здатність до рефлексії над цінностями здоров'язбереження; управлінська діяльність, що дозволить зіставляти і поєднувати свої життєві цілі з потребами інших людей, переконуючи їх у необхідності збереження свого здоров'я.

Основні концептуальні положення змісту фахової підготовки студентів-управлінців на засадах здоров'язбережувального навчання

ЗМІСТОВНА СУТНІСТЬ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ	
1	Знання про потреби організму і розвиток людини в умовах організації, цілісне бачення природи, людини і суспільства
2	Перехід від навчання до досвіду і здатності моделювати здоров'яорієнтоване середовище
3	Нові цілі у процесі формування управлінських навичок, нові принципи відбору і систематизації здоров'язбережувальних знань, нова якість життя особистості і суспільства
4	Усвідомлення і розуміння сутнісних зв'язків між економічним зростанням компанії і станом здоров'я працівників
5	Створення умов для виховання гнучкого і багатогранного здоров'язбережувального мислення, різних способів сприйняття дійсності, внутрішньої потреби піклуватися не лише про власне здоров'я, а й про здоров'я оточуючих
6	Використання, на основі міжнародної системи бази даних, новітніх інформаційних технологій здоров'язбереження у змісті професійно значущих дисциплін
7	Розвиток особистісних даних на основі структуризації ціннісних орієнтацій студентів через вміння передбачати здоров'язбережувальну поведінку в ситуаціях, що не мають аналогів
8	Створення системи спеціальних психофізіологічних знань про процеси, що відбуваються в організмі людини і в навколишньому світі, формування здоров'яформуючої свідомості
9	Перехід до формування міждисциплінарних зв'язків у системі фахової підготовки студентів-управлінців на засадах здоров'язбереження
10	Абсолютна відкритість динамічних процесів, як навчальних і виховних, так і розвитку особистості: відповідність сучасним тенденціям, принципам структуризації змісту професійної освіти для активізації здоров'язбережувальної діяльності
11	Творчий саморозвиток майбутніх менеджерів в соціокультурних умовах, що постійно змінюються, формування здоров'язбережувальної компетентності і культури здоров'я
12	Формування навичок для управління поведінкою людини, для усвідомлення нею необхідності управління своїм способом життя
13	Здоров'язбережувальне навчання, що розглядає особистість студентів як біо-, психо-, соціокультурну єдність. Здатність організовувати здоров'язбережувальну діяльність
14	Усвідомлення того, що об'єктом управлінської діяльності є особистість і колектив для яких немає нічого ціннішого за здоров'я. Середовище організації впливає на людину як позитивно так і негативно. Особистість сама має право вибору поведінкового реагування, що впливає на особистісний чи соціальний результат сформованості здоров'яорієнтованої освіченості
15	Врахування загальних процесів управління і закономірностей в системі фахової підготовки майбутніх менеджерів. Формування у студентів-управлінців здатності до самостійного перенесення знань і вмінь на обставин і нові ситуації, що можуть виникати в процесі здоров'язбереження

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Сучасна філософія розглядає людину в поєднанні фізичної і психічної її природи. Єдність соціального і біологічного у процесі професійної підготовки майбутніх менеджерів пояснює механізм дії формування управлінських навичок через соціальну складову і сукупність внутрішніх умов існування людського організму.

Внутрішньою структурою педагогічної технології фахової підготовки студентів-управлінців вищих навчальних закладів є спосіб формування змісту професійно важливих дисциплін з урахуванням основних постулатів здоров'язбережувального навчання. Реалізація цього змісту здійснюється через формування у майбутніх менеджерів спеціальних управлінських навичок.

Потужним суб'єктивним чинником підвищення продуктивності праці є мотиви збереження здоров'я персоналу. У зв'язку з цим, формування управлінських навичок майбутніх менеджерів має відбуватися із усвідомленням ними того, що людина є суб'єктом

праці і свідомим виробником матеріальних і культурних цінностей. Окрім того, саме від рівня здоров'я і ступеня активності персоналу багато в чому залежить продуктивність праці. А продуктивність засобів і продуктів праці, що створює людина, ще й впливають на рівень здоров'я.

Подальшого вивчення вимагають педагогічні технології формування професійно важливих компетенцій майбутніх управлінців на засадах здоров'яорієнтованої теорії, технології, методики і тілесно орієнтованої психології.

Джерела та література

1. Бабайлов В. К. Философия управления (сущность, содержание и основные направления развития) / В. К. Бабайлов, В. Г.Посыпай, Г. В. Поясник // Бизнес-Информ.– 2002. – №11-12. – С.133 – 135.
2. Герасимчук А. А. Філософські основи менеджменту і бізнесу : Навч. посіб. / А. А. Герасимчук, З. І. Тимошенко, С. В. Шейко; Європ. ун-т. – К., 2006. – 111 с.
3. Кузьмін О. Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – 3-є вид., допов. і перероб. – Л. : Нац. ун-т «Львів, політехніка» (Инфор.-видав. центр «ІНТЕЛЕКТ+» Ін-ту післядипломної освіти); «Інтелект-захід», 2007. – 384 с.
4. Ойзерман Т. И. Философия кризиса и кризис философии / Т. И. Ойзерман // Современный экзистенциализм. – М. : Мысль, 1966. – Гл. 1. – С. 38.
5. Сергєєнкова О. П. Вибір стратегії розвитку професійної індивідуальності: психодіагностика у професії / О. П. Сергєєнкова ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К.: Наук. світ, 2004. – 86 с.
6. Скринник М. А. Предмет і проблематика філософії : навч. посібник / за заг. ред. М. А. Скринника, З. Е. Скринник. – Львів : ЛБІ НБУ, 2001. – 485 с.
7. Субетто А. И. Квалиметрия человека и образования: генезис, становление, развитие, проблемы и перспективы // Материалы XI симпозиума «Квалиметрия в образовании: методология, методика и практика». – М. : Исслед. центр проблем к-ва под-ки спец., 2006. – 97 с.
8. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання: Педагогічна антропологія. Передмова / [ред. кол. : В. М. Столетов (голова) та ін.]. – К. : Рад. шк., 1952. – 490 с.
9. Лукашевич М. П. Менеджмент людських ресурсів та самоменеджмент як соціальні технології реалізації особистісного потенціалу менеджера / М. П. Лукашевич, М. П. Бурмака // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. – 2007. – Вип. 3. – С. 608-620.
10. Шепель В. М. Человеческая компетентность менеджера / В. М. Шепель. – М., 2000. – 432 с.
11. Zavydivska O. Self-management as a condition for creating a health culture among students / Olga I. Zavydivska, Nataliia N. Zavydivska, Olena V. Khanikiants // Journal of Physical Education and Sport(JPES), 16 Supplement I ssue (1), Art 93, 2016, pp. 592 – 597.
12. Zavydivska O. Features of professional training of hr-managers: the ability to create a health-oriented environment in the organization / Olga I. Zavydivska, Nataliia N. Zavydivska, Volodymyr Y. Kovalchuk, Olena V. Khanikiants // Journal of Physical Education and Sport (JPES). – 2018. – 18 Supplement issue (2), Art 160, pp. 1072 – 1078.

References

1. Babajlov V. K. Filosofiya upravleniya (sushhnost', sodержaniye i osnovnyye napravleniya razvitiya) / V. K. Babajlov, V. G.Posypaj, G. V. Poyasnik // Biznes-Inform. – 2002. – №11-12. – S. 133 – 135.
2. Gerasymchuk A. A. Filosofs'ki osnovy menezhmentu i biznesu : Navch. posib. / A. A. Gerasymchuk, Z. I. Tymoshenko, S. V. Shejko; Yevrop. un-t. – K., 2006. – 111 s.
3. Kuz`min O. Y. Teoretychni ta prykladni zasady menezhmentu : navch. posib. / O. Y. Kuz`min, O. G. Mel`nyk. – 3-ye vyd., dopov. i pererob. – L. : Nats. un-t «L`viv, politekhnika» (Infor.-vydav. centr «ІНТЕЛЕКТ+» In-tu pislyadyplomnoyi osvity); «Intelekt-zaxid», 2007. – 384 s.
4. Ojzerman T. Y. Filosofiya krizisa i krizis filosofiyi / T. Y. Ojzerman // Sovremennyj ekzistencializm. – M.: Mysl', 1966. – Gl. 1. – S. 38.
5. Sergeyeyenkova O. P. Vybir strategiyi rozvytku profesijnoyi indyvidual`nosti: psychodiagnostyka u profesiyi / O. P. Sergeyeyenkova ; In-t pedagogiky i psychologiyi prof. osvity APN Ukrayiny. – K.: Nauk. svit, 2004. – 86 s.
6. Skrynnyk M. A. Predmet i problematyka filosofiyi : navch. posibnyk / za zag. red. M. A. Skrynnyka, Z. E. Skrynnyk. – L`viv: LBI NBU, 2001. – 485 s.
7. Subetto A. I. Kvalimetriya cheloveka i obrazovaniya: genezis, stanovleniye, razvitiye, problemy i perspektivy // Materialy XI simpoziuma «Kvalimetriya v obrazovaniye: metodologiya, metodika i praktika». – M. : Issled. centr problem k-va pod-ky spets., 2006. – 97 s.
8. Ushyns`kyj K. D. Lyudyna yak predmet vychovannya: Pedagogichna antropologiya. Peredmova / [red. kol.: V. M. Stoletov (golova) ta in.]. – K.: Rad. shk., 1952. – 490 s.
9. Lukashevych M. P. Menedzhment lyuds`kych resursiv ta samomenedzhment yak social`ni technologiyi realizaciyi osobystisnogo potencialu menezhhera / M. P. Lukashevych, M. P. Burmaka // Social`no-ekonomichni doslidzhennya v perechidnyj period. – 2007. – Vyp. 3. – S. 608-620.
10. Shepel` V. M. Chelovekovedcheskaya kompetentnost` menezhhera / V. M. Shepel`. – M., 2000. – 432 s.

11. Zavydivska O. Self-management as a condition for creating a health culture among students / Olga I. Zavydivska, Nataliia N. Zavydivska, Olena V. Khanikiants // Journal of Physical Education and Sport(JPES), 16 Supplement I ssue (1), Art 93, 2016, pp. 592 – 597.
12. Zavydivska O. Features of professional training of hr-managers: the ability to create a health-oriented environment in the organization / Olga I. Zavydivska, Nataliia N. Zavydivska, Volodymyr Y. Kovalchuk, Olena V. Khanikiants // Journal of Physical Education and Sport (JPES). – 2018. – 18 Supplement issue (2), Art 160, pp. 1072 – 1078.

Ольга Завыдивская. ФИЛОСОФСКИЕ ОСНОВЫ ЗДОРОВЬЕОРИЕНТИРОВАННОГО СОДЕРЖАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ-УПРАВЛЕНЦЕВ.

Рассматриваются общие философские основы здоров'еориентированного содержания профессиональной подготовки студентов-управленцев. Освещены основные направления обучения будущих менеджеров с учетом философских идей. Обобщены философские взгляды, представления о природе человека и общества. Проанализировано философские аспекты здоров'еориентированного содержания обучения будущих менеджеров на основе постнеклассической методологии. Определены основные концептуальные положения содержания профессиональной подготовки студентов-управленцев на засадах здоров'есохраняющего обучения. Речь идет о том, что профессиональная подготовка студентов-управленцев должна способствовать формированию у них ориентированных на каждого человека, индивидуальных, более высокого уровня, здоров'еориентированных управленческих навыков.

Ключевые слова: философские основы, концептуальные засады, студенты-управленцы, профессиональная подготовка, здоров'еориентированное обучение.

Olga Zavydivska. PHILOSOPHICAL BASES OF THE HEALTH-ORIENTED ESSENCE OF PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS-MANAGERS. *The general philosophical bases of the health-oriented essence of professional training of students-managers are considered. The main directions of future managers' study on the basis of philosophical ideas are considered. The philosophical views and ideas about the nature of human and society are substantiated. The philosophical aspects of the health-oriented essence of the training of future managers on the basis of postnonclassical methodology are analyzed. The main conceptual provisions of the essence of professional training of students-managers on the basis of health preserving study are determined. The point is about that the professional training of students-managers should contribute to the formation of their individual, oriented on every person, the higher-level health-oriented managerial skills.*

The characteristics of professional mastery of modern manager are revealed. The necessity of combining ontological and epistemological aspects in the system of professional training of students-managers is declared. Future managers in the conditions organization must increasingly recognize the neediness for introduction complex systems of health preserving measures for employees.

It was stated that the pedagogical paradigm of the development of professional training of students-managers should organically include the concept of noospheric study as a new fundamental basis of their professional education in general. The noospheric pedagogical paradigm should determine the pre-eminent nature of the process of forming the readiness of students-managers to create a health-oriented environment of organization in the future.

Keywords: philosophical bases, conceptual bases, students-managers, professional training, health-oriented study.

Стаття надійшла до редколегії 07.09. 2018 р.

УДК 37.378

Тетяна Кучай

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II (Берегове)

Олександр Кучай

Національний університет біоресурсів і природокористування України (Київ)

**ПАНСОФІЧНА ОСВІТА Я. КОМЕНСЬКОГО –
НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА ГАРМОНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН**

У статті розглядаються ідеї пансофічної освіти Я. Коменського. Визначено, що демократичний гуманізм Коменського був тісно пов'язаний з його ідеєю пансофії, під якою він розумів зведення воедино всього найважливішого із добутих людством наукових знань. Глибинною підставою педагогічної системи Коменського став його власний варіант гуманістичної філософії, названий "Пансофією" – загальною мудрістю. Гуманіст Коменський вірив в доброту людської природи і вбачав причину всього зла в незнанні або